

od nekterih kometov tega še niso izduhtali, in tudi ne morejo nam povedati, kedaj se bodo vernili, ker se nekteri tudi po sto let več ne vernejo; in tisti, ki se je 150 let pred Kristusom bil prikazal, se še ni vernil do današnjega dne, akoravno je že 2000 let minulo. Kakih 400 repatih zvezd so že zapazili zvezdogledi; pa jih je morebiti še tavženkrat toliko; zakaj 50 let je odsihmal, kar zvezdogledi z daljnogledi na nje pazijo; svet pa dalje stoji kakor 50 let.

J. Slišal sem že večkrat praviti, da te zvezde namenjajo vojsko, kugo, lakoto in druge nadloge, ktere protijo ubogim zemljinim prebivavcem.

O. Mogoče je, da leto potem, ko se take zvezde prikažejo, zgodi se kaj nenavadnega na svetu; tudi lahko, da večni Vladar sveta, ki na tanko vé tek nebeških zvezd in vse prihodnje naprej vidi, pripušča, da so take zvezde napovedovavke silnih prememb na svetu, sej beremo v sv. pismu, da se je o Kristusovem rojstvu prikazala nenavadna zvezda, ki je trem modrim pot kazala; ne beremo pa v sv. pismu, da bi bili vsi ljudje po vsem svetu to zvezdo vidili, ker še celó beremo, da se je modrim skrila, ko so v Jeruzalem šli iskat Zveličarja.

Lansko leto je bila kervava vojska med Avstrijo in Prusijo, in nekteri niso hotli verjeti, da bode vojska, kajti kometa še ni bilo. — Ali repata zvezda se giblje po svoji poti po božjih postavah kakor druga zvezda. In ako se nam nespametno zdi dolžiti novo luno zavoljo vojske ali kuge, ki se prične ob novi luni, je tudi nespametno imeti repato zvezdo vzrok vojske, lakote ali kuge, ktere reči nas tlačijo včasi, kedar zagledamo repato zvezdo na nebu. Ali repata zvezda, kedar se zemlji približa vreme spremeni ali ne, ne vemo, tedaj tudi ne vemo, ali more ona kako bolezen zbuditi. — Upajmo, da je milostljivi Bog vsaki zvezdi svojo pot odkazal, na kateri ne moti in ne končuje drugih zvezd. —

Pomenki

o slovenskem pisanji.

XXXIII.

U. V sredi je v zlati skledi, pravi pregovor, in res mi je srednja razlaga najbolj všeč.

T. Pisarili so nekdam Sloveni s slikami in podobami, poznej z znamnji, katerih vsako je dobilo svoj glas, in to glasno ali glasovito (fonetično) pisavo svojo so jeli zvati glagolica nasprot prejšnji slikovni (figurativni in simbolični). Imenuje se v nekterih knjigah glagolica tudi Bukvica.

U. In kako so pojasnovali to imé?

T. Eni pravijo, da je Bukvica a) namesti azbukvica, po prvih treh pismenih slovenske abecede ali azbuke (az, buki in vidi ali vedi), sklicevaje se i na to, da se pogostoma bere v starih spisih „azbukovnak“, „azbukividnjak“ (Levakovič), „azbukividarium“ (Dobrovsky Glagol.); eni ménijo, da je b) iz buka, buky, bukev - va - vi (ed. št. littera, mn. liber), da sega v poganske čase med čerte in reze, in od tod „bukar, bukvar, bukovnjak“, in „Bukvica“ (litteratura, Buchstabenschrift); in neki slovanski Markovič misli celo, da je Bukvica c) to, kar bogviedza t. j. božje ali sveto pismo, ker se rabi zlasti pri službi božji, in se pri nji razglasuje božja veda, nasprot poganskim čertam ali posvetni pisavi (cf. Suroviecky).

U. Spet se mi srednja zdi naj bolja.

T. Razun tega ima glagolica še več družih imenovanj, kakor tudi cirilica.

U. Da se cirilica tako imenuje po Cirilu, začetniku svojem, se vé. Časih se bere tudi Kyrillica itd.

T. V tem oziru beri, kar sem pisal o drugi priliki od imen slovenskih blagovestnikov in o njuni pisavi.

U. »Kyrillos, Kiril, Cyrillus, Ciril (Čarha, p. Marcus), in Methodios, Methudius (Strahota, a metus non a methodo! p. Marcus), Methodius, Metodij, Metudi, Metud, Metod, rod. Metodija, Metodja, Metoda itd. se različno sem ter tje bere. Ker sta pa oba a) svetnika katoliške (latinske) cerkve in b) svetnika slovanska, torej smo se nekako sploh poprijeli pisanja Ciril in Metod — po latinski obliki in domači navadi — kakor p. Anton, rod. Antona. Tako pravimo tudi Cirilica, ne pa Kirilica ali Kyrullica itd. Sicer pa primeri Kyrillos in Dominicus (cf. Zlat. Vek).

T. Dasi razlaga otec naš Marko Kyrillus iz gr. κύριος (mogočen, gospod, Bog), Κύριλλος (parvus dominus), vendar pravi tudi, da je morda iz Illyrus, cyrillicus nam. illyricus, in po tem takem, ongavi, bi cirilske čerke utegnile biti ilirske!! — Znane ste mu bile tudi imeni Čarha (nam. čarka, čerka p. Marcus) in Strahota, ki se berete v českich knjigah za Ciril

in Metod ($\mu\acute{\epsilon}\theta\text{-o}\delta\omicron\varsigma$, methodus, methode), ktere je tedaj po svoje razlagal!

U. Pa ne, da bi bili Metodu zato po slovenski rekli Strahota, ker je bil nekterim gospodom in oblastnikom dolgo velik strah ali prava strahota?!

XXXIV.

U. Kako se je glagolica razun tega še imenovala?

T. Po času, po katerem je glagolsko pismo poleg starih spominkov dobivalo razne imena, se je zvalo: pismo slovensko in bukviica, bulgarsko, hrovaško ali ilirsko, jerolimsko ali jeronimsko, glagolica; cirilica pa se je zvala najprej: pismo slovensko, rusko, cirilsko, serbsko, redkeje hrovaško, in glagolsko.

U. Jeli to res? Kdo mi je porok?

T. Verli dr. Rački v knjigi „Pismo slovjensko“ (str. 67.).

U. Večidel kažejo te imena, kateri narodi so se poprijeli te in une pisave, morebiti tudi, po kateri verstí so se je poprijemali. Pomenljive so vse, zlasti „jeronimsko in cirilsko“, ker iz tega se bere, da je prva „Jeronimova“ (hrov. Jerolim, slov. Jerom, Hieronim), druga pa „Cirilova“.

T. Bere se, pa ni res, pravijo sedanji bistroumni slovanski učenjaci.

U. Kaj pa še! Kako ponosno se mi je zdelo, da imamo Slovani dve pisavi, in dva tolika svetnika sta njuna začetnika.

T. Slovani imajo že od starodavnih časov dve pisavi, Glagolico in Cirilico. — Kakor ste dve pisavi, tako govori sporočilo tudi od dveh početnikov, ali prav za prav od treh.

U. In kateri so ti trije?

T. Sv. Jeronim († 420.), sv. Ciril († 868.) in sv. Klemen († 916.), učenec Metodov in poznej vladika v Velici na Bulgarskem. — Ustmeno sporočilo med južnimi Slovani je glagolico pripisovalo sv. Jeronimu, cirilico pa sv. Cirilu, in premnogi so bili doslej te misli; ali zgodovinske preiskovanja poslednje dobe kažejo, da je ta reč drugače!

U. Jaz vsaj sem bil vseskozi te misli, da je glagolica iz 4. ali 5. veka in se vjema tako z gotico ali gotiško pisavo, cirilica pa iz 9. stoletja, v katerem so zapadni Slovani, zbudjeni po svojih sosedih (za Karla vel. 742.—814.), imeli že nekatere pismene spominke, toda po cirilici se je še le prav pričelo njihovo slovstvo, o katerem sva govorila.